

Un colectiv de cercetători bănățeni, entuziaști și cu dragoste de profesiunea lor, începea în anul 1961 cercetarea de teren prin satele bogate în cultură etnografică, populară, atât de diferențiată, din zonele tradiționale ale Banatului. Strădaniile lor au început să se obiectiveze în transferul, în 1971, în cadrul unei secții din Muzeul Banatului, al primelor două case, al unei gospodării țărănești și cinci oloinițe.

În anul 1975, un ghid al Timișului menționa Secția muzeală de la Pădurea Verde care, în curs de organizare, pe atunci, tezauriza patru case țărănești, opt pive, câteva oloinițe și vâltori (mori de apă). De atunci și până astăzi, Muzeul „Pădurea Verde” și-a îmbogățit patrimoniul de monumente de arhitectură și civilizație populară, ajungând să salveze și să protejeze 16 gospodării tradiționale, la care se adaugă 12 instalații de tehnică populară (văiegi, mori, oloinițe și ateliere) și centrul civic al satului (cu biserica de la Tapla – 1746; școala de la Barna-Lugoj – aproximativ 1860; primăria de la Sărăzani – zona Lugoj și casa națională de la Babșa în funcțiune și astăzi, ridicată în anul 1921); acesta din urmă se va definitiva prin transferarea unui birt din Bâlna, a gospodăriei Vaiaga etc.

Cum la 1824 ființau trei fabrici de țiglă și sticlă ce se alăturau diverselor ateliere făcând dovada existenței unor numeroase meșteșuguri tradiționale, etnografii bănățeni și-au propus să folosească și să reflecte în muzeul lor atât materialele de construcție de preferință tradiționale, cât și tehnicile de lucru specifice culturii rurale.

Expresive sunt casa cu atelier de olar (sfârșitul secolului XIX) de la Birchis, la sud de Mureș, lângă Lipova; casa de olar cu coină și vatră deschisă de la Jupânești (secolul XIX).

Muzeul cuprinzând 16,5 ha teren (având astăzi împrejmuiți 850 m liniari) a fost închis în 1987 pentru renovare, dar câțiva ani după aceea n-a mai beneficiat nici de pază, nici de împrejmuire, șoseaua de centură amenajată în 1990 afectându-i parțial trasee ale ulițelor cu case tradiționale țărănești.

Vădit interesat de soarta muzeului etnografic în aer liber, directorul Muzeului Banatului a dezvoltat – într-o discuție colocvială – colegilor din rețeaua națională și altor invitați aflați la inaugurarea din 19 mai 1995 a redeschiderii Muzeului „Pădurea Verde” bucuria și sentimentul fericit prilejuite de acest eveniment din viața colectivului de muzeografi, o dată cu rememorarea procesului de formare și dezvoltare a acestei instituții de tezaurizare a valorilor monumentale tradiționale ale satelor bănățene.

Aflăm cu această ocazie binevenită că procesul de revigorare a activității muzeului în speță, prin restaurarea și consolidarea valorilor

sale, va cuprinde patru etape, pentru care s-au alocat, pentru început, în 1995, 96 milioane lei:

1. cele patru gospodării, clădiri de vămă – sfârșit de secol XIX–început de secol XX, restaurate și puse în valoare în prima parte a anului 1995;

2. până la 15 septembrie 1995 urmau să se efectueze lucrări la obiectivele din centrul civic al muzeului, gospodăria de la Zold (sfârșitul secolului XIX), două ateliere de fierărie și rotărie;

3. refacerea gospodăriilor de la Babșa, Jebil și Căvășău, transferarea gospodăriei de la Slatina-Nera (a doua jumătate a secolului XIX), refacerea seriei de oloinițe;

4. refacerea obiectivelor din sectorul de mori și văiegi (stupă de bătut pânura) din zona Behela, afluent al Begăi, ca moara de la Topleț, ce face parte dintr-o suită de șapte mori, asemănătoare cu Rezervația de la Rudăria (județul Caraș-Severin) – zona etnografică Valea Almăjului.

Obiectivele etapelor 3–4 erau prevăzute să fie finalizate în anul 1996.

Manifestarea redeschiderii muzeului s-a bucurat de prezența unor reprezentanți din partea Ministerului Culturii, de la Direcția Muzeelor și colecțiilor și de la presa de specialitate, precum și a unor specialiști de la muzeele de profil din țară, din județele: Argeș, Dolj, Gorj, Vâlcea ș.a.

În cuvântul său, prefectul județului Timiș, Ioan Paștiu, a vorbit despre importanța acestui act de cultură, muzeul fiind redat publicului spre vizitare după mulți ani de zile, când porțile i-au fost închise, despre strădaniile a două generații de muzeografi care au adunat cu minuțiozitate valorile monumentale tradiționale, integrându-le în cultura națională, spațiile acestui muzeu de prim rang putând servi drept cadru pentru diferite manifestări, printre care și aceea prilejuită de întâlnirea cu fiii Banatului.

Profesorul Gheorghe Luchescu, consilier șef la Inspectoratul pentru cultură al județului Timiș, arăta sugestiv că muzeul, al cărui prim nucleu cu casele restaurate științific conform ultimelor procedee în acest domeniu, este o expresie a reconsiderării ideii naționale, a revigorării unui mit, acela al regăsirii identității prin întoarcerea la creația tradițională, construcțiile muzeului sugerând unitatea arhitecturală, dar și unitatea de abordări arhaice de tehnică populară.

Obiectele arhitecturale originale prezentate în muzeu, împreună cu desfășurarea unor manifestări culturale originale, de bună calitate, se vor alătura cu succes, presupunem, acțiunilor de activizare a unor meșteșuguri tradiționale, ce pot avea loc în chiar ambianța muzeului.